

Міністерство внутрішніх справ України
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

ФАКУЛЬТЕТ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ДЛЯ ПІДРОЗДІЛІВ
ПРЕВЕНТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

КАФЕДРА АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА, ПРОЦЕСУ
ТА АДМІНІСТРАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

**О.С. Юнін, А. О. Собакарь,
Р. М. Опацький, С. А. Рижкова**

**ВИКОРИСТАННЯ НАВЧАЛЬНО-ТРЕНУВАЛЬНОГО
ПОЛІГОНУ ІЗ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ
ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ**

Методичні рекомендації

Дніпро
2023

*Рекомендовано Науково-методичною радою
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
(протокол № 8 від 18.04.2023)*

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Павло ГАРКАВЕНКО – начальник сектору протидії домашньому насильству віддлу превенції Дніпровського РУП ГУНП Дніпропетровській області, капітан поліції;

доктор юридичних наук, професор **Роман МИРОНЮК** – професор кафедри адміністративного права, процесу та адміністративної діяльності факультету підготовки фахівців для підрозділів превентивної діяльності Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ;

доктор юридичних наук, професор **Євген ЛЕГЕЗА** – професор кафедри адміністративного та митного права Університету митної справи та фінансів.

Юнін О. С., Собакарь А. О., Опацький Р. М., С. А. Рижкова
Ю 52 Використання навчально-тренувального полігону із запобігання та протидії домашньому насильству : методичні рекомендації / О. С. Юнін, А. О. Собакарь, Р. М. Опацький, С. А. Рижкова. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2023. 40 с.

Методичні рекомендації щодо використання навчально-тренувального полігону із запобігання та протидії домашньому насильству розроблено з метою проведення із здобувачами вищої освіти практичних занять з елементами поліцейського квесту шляхом моделювання типових ситуацій реагування на факти вчинення домашнього насильства на базі навчально-тренувального полігону «Із запобігання та протидії домашньому насильству».

Визначено опис локацій полігону, окреслено зміст та типові сценарії проведення практичних занять, надані рекомендації щодо їх проведення, визначені алгоритми дій поліцейських під час реагування на факти вчинення домашнього насильства. Методичні рекомендації призначені для здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, діючих поліцейських територіальних підрозділів Національної поліції та усіх, хто цікавиться питаннями протидії домашньому насильству.

© Автори, 2023

© ДДУВС, 2023

АВТОРИ :

Олександр ЮНІН – доктор юридичних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України перший проректор Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ,.

Андрій СОБАКАРЬ – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри адміністративного права, процесу та адміністративної діяльності факультету підготовки фахівців для підрозділів превентивної діяльності Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, старший науковий співробітник.

Світлана РИЖКОВА – старший викладач кафедри адміністративного права, процесу та адміністративної діяльності факультету підготовки фахівців для підрозділів превентивної діяльності Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ.

Роман ОПАЦЬКИЙ – доцент, доцент кафедри адміністративного права, процесу та адміністративної діяльності факультету підготовки фахівців для підрозділів превентивної діяльності Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук.

ЗМІСТ

Вступ.....	5
1. Загальна характеристика.....	7
2. Навчально-методичне забезпечення	9
4. Документація (законодавчі та нормативно-правові акти), необхідні для виконання практичних занять.....	10
5. Загальні рекомендації проведення практичних занять із запобігання та протидії домашньому насильству на базі полігону.....	15
6. Сценарії моделювання ситуацій (фабули).....	20
7. Тестові завдання для самоконтролю із запобігання та протидії домашньому насильству.....	26
8. Довідковий матеріал	34
9. Порядок контролю й оцінки роботи здобувачів, критерії оцінювання.....	37

ВСТУП

Запобігання та протидія домашньому насильству є одним з пріоритетних завдань уповноважених підрозділів Національної поліції України. Важливим в зазначеному контексті є підготовка висококваліфікованих фахівців з зазначеного напрямку. Задля поставленої мети під час навчання здобувачів вищої освіти актуальним є набуття практичних навичок, розуміння алгоритму дій працівників поліції на факти вчинення домашнього насильства, захисту прав постраждалих осіб. Для реалізації поставленої мети та впровадження практичної складової під час навчального процесу важливим є проведення практичних занять у формі поліцейського квесту на базі навчально-тренувального полігону «Із запобігання та протидії домашньому насильству».

Основними завданнями функціонування навчально-тренувального полігону є:

– формування у здобувачів вищої освіти, слухачів навчально-наукового інституту заочного навчання та підвищення кваліфікації цілісного уявлення про процесуальні, організаційні, методичні, наукові та тактичні основи протидії домашньому насильству в Україні;

– проведення рольових ігор з курсантами, слухачами навчально-наукового інституту заочного навчання та підвищення кваліфікації для напрацювання практичних навичок з запобігання та протидії домашнього насильства (спілкування з жертвою і кривдником, іншими учасниками конфлікту, в тому числі – дітьми);

– проведення навчальних занять з тем із «Запобігання та протидії домашньому насильству» з використанням сучасних мультимедійних технічних засобів;

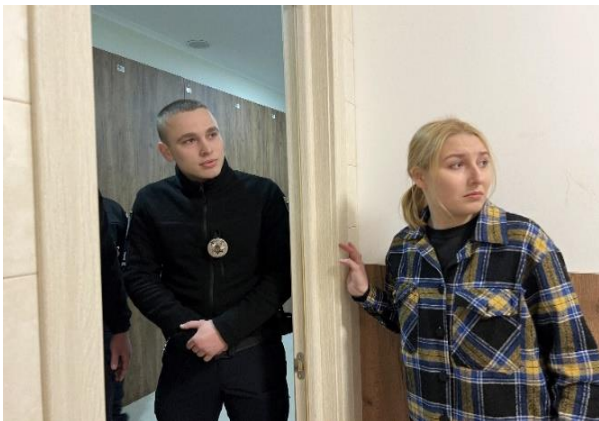
– набуття стійких навичок щодо дій поліцейських у звичайних умовах і в критичних ситуаціях, в тому числі в умовах воєнного стану, що виникають при припиненні домашнього насильства;

– збирання доказів (протокол про адміністративне правопорушення, пояснення особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, потерпілих, свідків, висновки експерта, речові докази, показання технічних приладів та технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, у тому числі тими, що використовуються особою, яка притягається до адміністративної відповідальності, або свідками, а також працюючими в автоматичному режимі, чи засобів фото- і кінозйомки, відеозапису, у тому числі тими, що використовуються особою, яка притягається до адміністративної відповідальності, або свідками);

– проведення процесуальних дій (порушення справи про адміністративне правопорушення, передбачене статтею 173-2 КУпАП та адміністративне розслідування).

СТОП
НАСИЛЬСТВУ!

1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА

Навчальний полігон (аудиторія, кімната з декораціями двокімнатної квартири) є основною навчально-матеріальною базою для проведення практичних занять, місцем для самостійної роботи здобувачів, проведення позанавчальної роботи, факультативних занять, організації різних заходів, що сприяють глибшому вивченню окремої дисципліни.

Одночасно полігон (аудиторія, кабінет) є методичним центром для різних дисциплін навчального закладу.

Основним завданням полігону (аудиторії, кімната з декораціями двокімнатної квартири) є забезпечення проведення практичних занять на високому науковому, методичному і технічному рівні згідно з чинними навчальними програмами і методичними рекомендаціями, а також організація і проведення позааудиторної, факультативної, гурткової роботи, завдяки чому розвиваються творчі дослідницькі здібності здобувачів.

Рис. 1. Навчально-тренувальний полігон «Із запобігання та протидії домашньому насильству» на базі ДДУВС

Паспортизація передбачає не лише підготовку і заповнення паспорта, а й встановлення відповідності обладнання приміщення типовому переліку обладнання:

- 1.1. Порядковий номер приміщення: 110, корпус № 1, поверх 1.
Місце розташування (адреса): м. Дніпро, проспект Гагаріна, 26.

1.2. Проведення навчальних занять з дисциплін: «Протидія насильству в сім'ї», «Протидія домашньому насильству», «Запобігання та протидія домашньому насильству»; курсів підвищення кваліфікації та спеціалізації відповідно до профілю; навчально-тематичних тренінгів на факультативній основі.

1.3. Робочі місця для проведення рольових ігор :

«Житлова кімната»: диван – 2 шт., журнальний стіл – 1 шт., стіл обідній – 1 шт., меблева кухня – 1, реквізит (макети ножів, продуктів їжі, пляшок з горілчаними виробами, кухонне начиння) – 15 шт.

1.4.1. Робочі місця здобувачів вищої освіти (кабінет № 129):

- стіл комп'ютерний – 14 шт.;
- стіл викладача – 1 шт.;
- стілець офісний – 14 шт.;
- стілець ISO – 8 шт.

1.4. Наявність методичного куточка, куточка з охорони праці, техніки безпеки, протилежної безпеки: Паспорт спеціалізованої навчальної аудиторії (полігон «Протидія домашньому насильству»); інструкція із заходів протипожежної безпеки; схема евакуації з навчального полігону у випадку пожежі; інструкція з охорони праці (техніки безпеки); опис майна навчального полігону; фото навчального полігону «Протидія домашньому насильству».

1.5. План об'єкту з експлуатацією обладнання, оснащення і стаціонарно встановлених пристосувань (за окремим документом).

1.6. Розмір приміщення: довжина 8,5 м, ширина 4,5 м, висота 3 м, площа 72 м².

1.7. Освітлення: приміщення обладнано засобами штучного денного освітлення (13 одиниць).

1.8. Опалення: приміщення обладнано батареями (2 одиниці).

1.9. Вентиляція: система електронної вентиляції та кондиціонування.

1.10. Водопостачання: відсутнє.

1.11. Електрозабезпечення: загальний розподіл електроживлення.

1.12. Каналізація: відсутня.

2. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- 2.1. Паспорт навчального полігону.
- 2.2. Інструкція із заходів протипожежної безпеки.
- 2.3. Схема евакуації з навчального полігону у випадку пожежі.
- 2.4. Інструкція з охорони праці (техніки безпеки).
- 2.5. Опис майна навчального полігону.
- 2.6. Навчально-методична література.

3. ОБЛАДНАННЯ ТА ТЕХНІЧНІ ЗАСОБИ НАВЧАННЯ

Таблиця 1

№ з/п	Назва обладнання (ТЗН, наочних посібників, меблів)	Кількість	Рік придбання, за наявності виготовлення
1	Персональний комп'ютер (системний блок Asus)	30	2018
2	БФП Canon i-sensys MF 3010, 18 ppm A 4, pr/sc/cop	0	2018
3	акустична система EDIFIER P1000T4	<■	2018
4	Монітор 19.5" LG 20M38A-B 200 cd 600:1 90/65 5 ms VGA LED	2	2018
5	Стіл	15	2019
6	Стілець Ізо Чорний	30	2018
7	Вогнегасник вуглекислотний	1	2018

4. ДОКУМЕНТАЦІЯ (ЗАКОНОДАВЧІ ТА НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ), НЕОБХІДНІ ДЛЯ ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Таблиця 2

№ з/П	Назва документів	Кількість
1.	Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 7 грудня 2017 року № 2229-VIII.	
2.	Збірник зразків адміністративних процесуальних документів	
3.	Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 7 грудня 1984 року № 8073-X.	
4.	Кримінальний кодекс України: Закон України від 10 січня 2002 року №2947-III.	
5.	Сімейний кодекс України. Закон України від 10 січня 2002 року № 2947-III.	

6.	Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 р. № 580-VIII.	
7.	Про невідкладні заходи із запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі, захисту прав осіб, які постраждали від такого насильства: Указ Президента України від 21.09.2020 № 398/2020.	
8.	Альошкін С. В., Даценко О. В., Бугайчук К. Л., Малиновська Т. М., Шеремет К. Ю. Протидія домашньому насильству органами Національної поліції: метод, посіб. Харків: Харк.нац.ун-т внутр.справ. 2019. 93 с.	
9.	Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків. Закон України від 8 вересня 2005 р. № 2866-IV.	
10.	Путівник уповноважених осіб/відповідальних працівників місцевих органів влади та органів місцевого самоврядування у сфері запобігання та протидії домашньому насильству. Практичний посібник./за заг. ред.. Блага А. Б. – К.:ФОГ1 Клименко, 2020. – 104	
11.	Про затвердження Порядку винесення уповноваженими підрозділами органів Національної поліції України термінового заборонного припису стосовно кривдника: Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 01 серпня 2018 р. № 654.	

12.	Про затвердження Порядку взяття на профілактичний облік, проведення профілактичної роботи та зняття з профілактичного обліку кривдника уповноваженим підрозділом органу Національної поліції України: Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 25 лютого 2019 року №124	
13.	Про затвердження Порядку проведення оцінки ризиків вчинення домашнього насильства: Наказ Міністерства соціальної політики України та Міністерства внутрішніх справ України від 13 березня 2019 року №369/180	
14.	Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції. Бланки: протоколів – про адміністративне правопорушення; – терміновий заборонний припис; – форма оцінки ризиків	

Рис. 2. Примітка: проведення практичного заняття на базі полігону «Із запобігання та протидії домашньому насильству». Алгоритм дій працівників поліції з постраждалими особами від домашнього насильства.

Рис. 3. Приклад проведення поліцейського квесту на навчальному полігоні «Із запобігання та протидії домашньому насильству».

Рис. 4. Каб. 129 мультимедійна аудиторія. Використовується під час проведення практичних занять. Ведеться спостереження, що відбувається на полігоні, аналіз типових помилок під час реагування на факти вчинення домашнього насильства.

Рис 5. Приклади форм домашнього насильства: соціальні ролики.

5. ЗАГАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ІЗ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ НА БАЗІ ПОЛІГОНУ

Загальний план проведення практичного заняття:

1. Розподілити ролі між здобувачами вищої освіти відповідно до фабули задачі
2. Розіграти відповідно до обраного сюжету сцену.
3. Проаналізувати дії здобувачів вищої освіти відповідно до діючого законодавства
4. Підготувати справу про адміністративне правопорушення за фабулою обраної статті:
  - протокол про адміністративне правопорушення;
  - заява про скоєння домашнього насильства;
  - рапорт поліцейського;
  - пояснення заявника;
  - терміновий заборонний припис;
  - оцінка ризиків;
  - пояснення правопорушника.

Мета та завдання: ознайомлення з формами і методами діяльності

поліцейських, спрямованих на попередження, виявлення та припинення домашнього насильства, практичне відпрацювання здобувачами вищої освіти навичок реагування на факти вчинення домашнього насильства та складання документів за фабулою обраної статті з розглянутої теми.

Етапи проведення квесту:

- 1) Організаційно-підготовчий;
- 2) Основний – відпрацювання основних дій поліції відповідно до фабули задачі;
- 3) Заклучний – підведення підсумків.

Вид квесту: рольова гра.

Учасники: здобувачі вищої освіти навчальної групи.

Наочні засоби, навчальне обладнання, технічні засоби навчання: інтерактивна класна кімната, мультимедійний проектор, ноутбук, акустичні колонки, екран, маркерна дошка, кольорові маркери, лазерна указка.

Місце проведення заняття: на базі навчально- тренувального полігону «Із запобігання та протидії домашньому насильству» для підготовки фахівців з запобігання та протидії домашнього насильства, територія ДДУВС.

Очікувані результати: надання здобувачам вищої освіти необхідних знань про форми і методи діяльності поліції щодо попередження, виявлення, припинення та документування домашнього насильства. Розгляд заяв та повідомлень про скоєння домашнього насильства. Спеціальні заходи щодо протидії домашньому насильству та підстави і порядок їх застосування. Відповідальність за вчинення домашнього насильства.

Уміння, які мають бути вироблені, та навички, які мають бути напрацьовані під час заняття:

- розвиток критичного мислення, рефлексивних здібностей;
- аналіз і оцінка своїх ідей та дій;
- самостійне розуміння, всебічний аналіз та вміння відбирати інформацію;
- правильно кваліфікувати домашнє насильство;
- правильно провести оцінку ризиків;
- по результатам оцінки рішення прийняти рішення про винесення термінового заборонного припису;
- підготувати документи для взяття кривдника на профілактичний облік;
- прийняття рішень і вирішення складних питань, а також складати необхідні службові та інші документи у випадку вчинення домашнього насильства та дотримуватись правил особистої безпеки при реагуванні на випадки домашнього насильства.

Хід заняття

На початку проведення заняття проводиться інструктаж щодо порядку, умов, сценаріїв, правил проведення поліцейського квесту. Здобувачі вищої освіти отримують завдання, щодо застосування заходів притягнення до адміністративної відповідальності правопорушника як складової

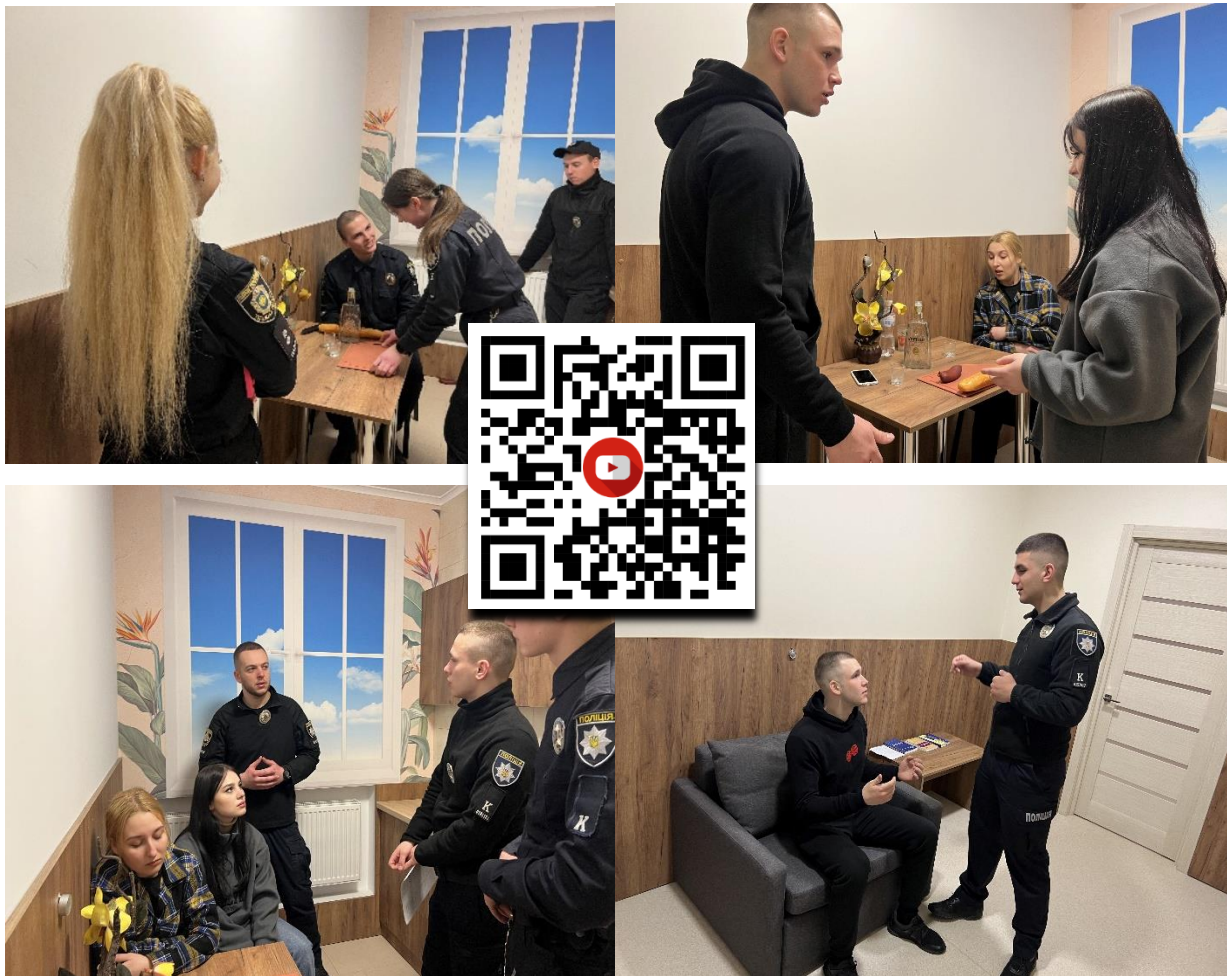

адміністративного примусу в діяльності поліцейських. Відповідно до отриманого сюжету здобувачі вищої освіти розподіляють ролі та розігрують сцену, відповідають на поставлені у завданні питання, складають необхідні матеріали адміністративної справи. Після складання здобувачами вищої освіти практичного матеріалу відбувається презентація вирішеної ситуації. Обговорюються складені матеріали адміністративної справи. Всі відповіді мають бути надані з посиланням на норми законодавчої бази. Перебіг виконання завдань фіксується викладачем кафедри. Після проведення рольової гри, здобувачам вищої освіти надається можливість висловити свою точку зору та задати питання як викладачу, так і іншим учасникам квесту. Наприкінці квесту підбиваються підсумки та командам надається контрольне завдання (рекомендації для самостійної роботи).

Структура заняття з хронометражем

1. Організаційно-підготовчий етап – 13 хв:
  - повідомлення теми, мети заняття – 2 хв.
  - актуалізація опорних знань – 7 хв.
  - розподіл групи – 2 хв.
  - надання тексту сюжету сценарію – 2 хв.
2. Основний етап – 102 хв:
  - рольова гра – 80 хв.
  - вручення контрольних завдань (рекомендацій для самостійної роботи) - 2 хв.
  - обговорення складених матеріалів адміністративної справи – 20 хв.
3. Заключний етап – 45 хв:
  - обговорення помилок, які були допущені при складенні матеріалів адміністративної справи – 30 хв.
  - підведення підсумків проведеного квесту – 15 хв.

Рис. 6. Алгоритм дій поліцейських під час реагування на заяви та повідомлення про вчинення домашнього насильства: відеоматеріали.

Алгоритм дій поліцейських під час реагування на заяви та повідомлення про вчинення домашнього насильства:

- Доповісти черговому про прибуття.
- Перевірити по ІПНП осіб, що проживають за вказаною адресою.
- Зворотній зв'язок.
- Провести попутний збір інформації відносно виклику.
- Включити нагрудну камеру.
- Розподілити ролі.
- Представитися (назвати прізвище, посаду, спеціальне звання, за вимогою пред'явити службове посвідчення та назвати причину звернення).
- Отримати підстави на вхід до приміщення.
- Після прибуття на місце події ужити передбачених законодавством заходів щодо припинення домашнього насильства, дотримуючись при цьому заходів особистої безпеки
- Взаємодія за принципами «Контакт та прикриття».

– Особі-заявнику роз'яснюється порядок розгляду її звернення, конституційні права та обов'язки (зокрема, право не давати свідчення проти себе та своїх близьких; право на захист; кожна особа вважається невинною, поки судом не буде визнано протилежне, та інші), а також попереджає підпис про кримінальну відповідальність за завідомо неправдиве повідомлення про вчинення злочину, передбачену ст. 383 Кримінального кодексу України);

– Прийняти заяву від потерпілої.

– Встановити свідків правопорушення (фіксує їх дані), відбирає у них пояснення;

– Зібрати характеризуючий матеріал на кривдника(-цю) (спосіб життя, характер, поведінку в побуті, вживання психоактивних речовин, схильність до насильницьких дій тощо);

– У разі потреби, залежно від стану постраждалій особі викликає бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги або інформують відповідний заклад охорони здоров'я;

– Проводять оцінку ризиків; (та приймає рішення щодо складання адміністративного протоколу за ст. 173-2 або/та винесення термінового заборонного припису); в нашому випадку тільки оцінка ризиків. Оцінка рівня безпеки особи та вірогідності продовження чи повторного вчинення домашнього насильства, настання тяжких або особливо тяжких наслідків його вчинення здійснюється поліцейськими шляхом оцінки ризиків відповідно до наказу Мінсоцполітики та МВС України від 13.03.2019№ 369. Оцінка ризиків здійснюється щоразу під час реагування на випадки домашнього насильства та долучається до матеріалів, зібраних за фактом такого насильства;

– Якщо наряд поліції вважає, що постраждала особа потребує соціальної, психологічної, правової або іншої допомоги, він інформує про це відповідний уповноважений орган (установу) у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

– Наряд викликає мобільну бригаду соціально-психологічної допомоги жертвам домашнього насильства.

– Скласти адміністративні матеріали.

6. СЦЕНАРІЇ МОДЕЛЮВАННЯ СИТУАЦІЙ (фабули)

Стаття 173-2. Вчинення домашнього насильства, насильства за ознакою статі, невиконання термінового заборонного припису або неповідомлення про місце свого тимчасового перебування

Вчинення домашнього насильства, насильства за ознакою статі, тобто умисне вчинення будь-яких діянь (дій або бездіяльності) фізичного, психологічного чи економічного характеру (застосування насильства, що не спричинило тілесних ушкоджень, погрози, образи чи переслідування, позбавлення житла, їжі, одягу, іншого майна або коштів, на які потерпілий має передбачене законом право, тощо), внаслідок чого могла бути чи була завдана шкода фізичному або психічному здоров'ю потерпілого, а так само невиконання термінового заборонного припису особою, стосовно якої він винесений, або неповідомлення уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України про місце свого тимчасового перебування в разі його винесення,

– тягнуть за собою накладення штрафу від десяти до двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від тридцяти до сорока годин, або адміністративний арешт на строк до семи діб.

Ті самі дії, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за одне з порушень, передбачених частиною першою цієї статті,

– тягнуть за собою накладення штрафу від двадцяти до сорока неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин, або адміністративний арешт на строк до п'ятнадцяти діб.

Рекомендовані фабули:

Ситуація 1.

Приблизно о 1 години ночі оперативний черговий в м. Дніпро по лінії 102 отримав повідомлення від гр. Охрименко Оксани Петрівни про те, що по вул. Гагаріна 28., кв. 65 її чоловік Охрименко Василь Федорович вчинив відносно неї домашнє насильство.

Для перевірки цього повідомлення оперативний черговий за вказаною адресою направив старшого дільничного офіцера поліції, лейтенанта Федорчука Р. П. та дільничного офіцера поліції, лейтенанта Поплавського В. П. Прибувши на місце події, Федорчук Р. П. з'ясував, що квартира знаходиться на 14 поверсі 24 квартирного будинку. Зайшовши в під'їзд, вони сіли в ліфт і піднялися на 14 поверх. Двері відчинила налякана

жінка та запросила поліцейських до квартири. Зайшовши до кухні вони побачили чоловіка з ознаками сп'яніння. На кухні був безлад. На столі стояла пляшка горілки. Посуд розкиданий по підлозі. Чоловік побачив поліцейських почав поводити себе агресивно, погрожувати жінці та кидатися на неї з ножом за те, що вона викликала поліцію.

! Ситуація 2. (для 1. Диспетчера спеціальної лінії 102.)

На лінію 102 о 2 годині ночі надійшло повідомлення від Горянської Катерини Іванівни, 12.03.1973 року народження, проживає за адресою: м. Дніпро вул. Телевізійна 23, кв. 4. про те що її чоловік Горянській Дмитро Миколайович, в стані алкогольного сп'яніння на ґрунті ревнощів наніс декілька ляпасів та стусанів заявниці, погрожував фізичною розправою, в тому числі вбивством. Його поведінка викликала в неї побоювання за своє життя, на даний час вона закрилася в іншій кімнаті, чоловік намагається виламати двері. Прохає прийхати її захистити.

Розподіл за ролями:

- 1) Диспетчер спеціальної лінії 102.
- 2) Наряд поліції у складі 3 осіб.
- 3) Подружжя: Чоловік (кривдник);
- 4) Дружина (жертва домашнього насильства).

Для реалізації фабули необхідні:

- 1) Автомобіль патрульної поліції.
- 2) Автомобіль цивільний (ключи від авто).
- 3) Радіостанції, поясна система із спорядженням, індивідуальна аптечка, бронежилет, нагрудна камера, планшет, бланкова продукція: Протокол прийняття заяви про кримінальне правопорушення та іншу подію (НАКАЗ 08.02.2019 № 100); постанова та протокол про адміністративне правопорушення (Наказ МВС № 1376 від 06.11.15).

- 4) муляж пляшки горілки.

Мета поліцейського квесту:

Навчити алгоритму дій поліцейських під час реагування на заяви та повідомлення про вчинення домашнього насильства, застосування спеціальних заходів до кривдника, надання допомоги жертві домашнього насильства, збір доказів скоєння домашнього насильства та взаємодія з іншими суб'єктами протидії домашнього насильства.

Удосконалювати: «контакт та прикриття», комунікацію, заходи особистої безпеки, володіння нормативно-правовою базою, надання домедичної допомоги, застосування заходів поліцейського примусу та прийомів самозахисту. Сприяти розвитку психологічної стійкості, сміливості, рішучості та впевненості в своїх діях.

Місце проведення: полігон «Із запобігання та протидії домашньому насильству» (1 поверх навчальний корпус).

Навчальна група знаходиться в аудиторії з моніторами спостереження за «квартирою» (ауд. 129 або «блакитний зал»).

Сценарій:

Чоловік повертається до дому.

З порогу кличе дружину кричить та агресивно себе поводить:

– «Ти де була? Я тебе телефонував, з ким ти була? Чому не відповідала на дзвінки? Вимкнула телефон. Відповідай, ти з ким була, коли я був на роботі? Ти мені зраджуєш? Я давно це підозрював. Негідниця Зараз я тебе зроблю».

Починає штовхати дружину. Надавати їй ляпасів та стусанів. Погрожувати фізичною розправою (бере з кухні на столі пляшку пластикову та жбурляє в її сторону).

Дружина намагається заспокоїти чоловіка. Виправдовується, каже що вона вдома була не було світла, телефон був розряджений, залишилась без зв'язку.

Чоловік не вгамовується. Погрожує їй, що вижене з дому. Каже залишишся голою та босою. Без нього вона взагалі жебракувати буде.

З шафи бере пляшку горілки та продовжує пити.

Дружина робить зауваження, каже припини пиячити. В цей момент агресія посилюється. Чоловік кидається на дружину. Вона встигає сховатися в іншу кімнату та закрити двері, після визиває наряд поліції. Чоловік намагається відкрити двері. Чує, що дружина телефонує до поліції. Погрожує їй помститися за те, що викликала поліцію. Продовжує їй словесно погрожувати, бере ключі від автомобіля, вибігає на вулицю, сідає за кермо та від'їжджає від дому.

На місце конфлікту прибуває наряд поліції у складі 3 осіб.

! *Ситуація 3.*

Ганна Петрівна, пенсіонерка (1936 р. н.) звернулася до поліції (прийшла до відділку в самому халаті та капцях у листопаді, коли на вулиці було вже холодно) та поскаржилася на те, що їй «жити не дає» її син, Дмитро К., 1965 р.н.

Бабуся розказала про те, що син вважає її психічно хворою (хоча вона спеціально пройшла обстеження у психіатра та є здоровою, довідку йому показувала), свариться найгіршими лайливими словами, часто виганяє з дому, тож вона змушена у будь-яку погоду сидіти на лавці у дворі або йти до сусідок (але до людей іти вже соромно, бо ж кожного дня людям докучати не хочеться). Одного разу ночувала на вулиці, бо син не пустив до хати. Спить вона на кухні, користуватися посудом та холодильником син забороняє, в неї є декілька її тарілок та одна каструля, якими вона може користуватися.

Живуть вони удвох все життя в однокімнатній квартирі, син одруженим не був, працює у котельні позмінно, тож у ті дні, коли він удома, жити Ганні Петрівні просто неможливо.

Чи можна кваліфікувати цю ситуацію як домашнє насильство? Чому? Хто є жертвою насильства? Яким чином це можна встановити? Дії працівників поліції в даній ситуації.

! Ситуація 4.

Світлана (29 років), розлучена, одна виховує двох дітей - Ваню (9 років) і Валю (4 роки). Світлана та її діти живуть на кошти, що виплачуються на дітей. Ваня ходить до школи, Валю Світлана періодично водить до дитячого садка.

Медсестра у школі зателефонувала до поліції (яка, у свою чергу, поінформувала ЦСССДМ та ССД) і повідомила, що Ваня прийшов до школи з великим синцем на лобі та під оком. Учителю він сказав, що впав з велосипеда. Під час огляду медсестра виявила численні гематоми на інших частинах тіла Вані: на сідницях, передпліччях, ногах та спині. Деякі з них вже майже загоїлися, а деякі були новими. Медсестра сказала Вані, що він ніяк не міг отримати всі ці ушкодження, впавши з велосипеда, і попросила його розповісти, що трапилося насправді. Ваня розплакався і відповів, що «мати розлютилася і жбурнула в нього сковорідку, тому що вона посмажила рибу, а він не захотів її їсти». Він також додав: «Мама інколи б'є мене, коли сердиться. Каже, що якщо вона не примусить мене бути слухняним, то я, коли виросту, стану таким, як батько».

Чи можна кваліфікувати цю ситуацію як домашнє насильство? Чому? Хто є жертвою насильства? Яким чином це можна встановити? Дії працівників поліції в даній ситуації.

! Ситуація 5.

Жінка 65 років скаржиться на те, що її донька (40 років) погано ставиться до дитини: принижує дівчинку, часто піднімає на неї руку. Інколи були такі випадки, що мама виганяла дівчинку з дому вночі, і дитина приходила ночувати до бабусі. Мати забороняє дівчині дружити з тими дівчатами, з ким вона хоче. Також принципово не купує того одягу, що просить дівчинка. Мама вважає, що тільки вона краще за всіх знає і розуміє, що має одягати її дитина. Бабуся намагалася поговорити з мамою дівчинки, проте це було безрезультатно.

Чи можна кваліфікувати цю ситуацію як домашнє насильство? Чому? Хто є жертвою насильства? Яким чином це можна встановити? Дії працівників поліції в даній ситуації.

! Ситуація 6.

Жінка розповіла, що вже 5 років поспіль страждає від побиттів та знущання зі сторони свого чоловіка. Дуже часто все це відбувається на очах їхнього 8-річного сина. Чоловік систематично знаходиться у стані алкогольного сп'яніння і у такому стані його знущання ще страшніші. Раніше жінка намагалася втекти від чоловіка до своїх батьків. Але чоловік, знаючи де вона перебуває, приходив до батьків жінки, розбивав їм вікна у будинку, виламував двері, бив батьків і забирав жінку назад додому. Після кількох таких випадків батьки жінки відмовилися їй допомагати, мовляв «раз вийшла за нього заміж, то й терпи або вирішуй свої проблеми сама».

Чи можна кваліфікувати цю ситуацію як домашнє насильство? Чому? Хто є жертвою насильства? Яким чином це можна встановити? Дії працівників поліції в даній ситуації.

! Ситуація 7.

Ганна – заміжня жінка. Чоловік – директор фірми, власник свого бізнесу. В них є троє спільних дітей. Мають велику квартиру, заміський будинок, є декілька автомобілів. Діти навчаються в приватній школі та відвідують приватний дитячий садочок. Є няня, яка супроводжує дітей до різноманітних гуртків. Грошей в достатку. Після того, як діти підросли Ганна вирішила вийти на роботу, щоб займатися улюбленою професією. Але чоловік категорично заборонив виходити на роботу. Сказав, що його жінка повинна займатися хатньою роботою та дітьми, а якщо вона дуже хоче самостійності, то може йти куди захоче, але діти залишаться з ним. Після того, як Ганна заявила про своє бажання йти працювати, чоловік постійно знущується з неї, ображає її при дітях, контролює всі її витрати, перевіряє чеки на покупки та не дозволяє купувати нічого для себе, тільки для дітей.

Чи можна кваліфікувати цю ситуацію як домашнє насильство? Чому? Хто є жертвою насильства? Яким чином це можна встановити? Дії працівників поліції в даній ситуації.

! Ситуація 8.

Дідусь 75 років, разом з ним, в приватному будинку який належить йому, проживає сім'я його сина. Дружина померла 3 роки тому, після її смерті життя дідуса перетворилося на пекло. Син поставив йому ліжко у коморі, де є одне малесеньке віконце. Дідусь не має можливості виходити з цієї комори без дозволу, навіть вийти в туалет або скористатися ванною він може тільки коли йому дозволять. Карточка для отримання пенсії також знаходиться у сина і він отримує пенсію, купити щось собі дідусь не може. Син, невістка та діти ставляться до нього зневажливо, постійно ображають та лаються нецензурною лайкою.

Чи можна кваліфікувати цю ситуацію як домашнє насильство? Чому? Хто є жертвою насильства? Яким чином це можна встановити? Дії працівників поліції в даній ситуації.

Заключний етап.

На заключному етапі викладач акцентує увагу курсантів на помилках, які були допущені в ході проведення квесту, безпосередньо під час рольових ігор та складання матеріалів адміністративної справи.

На підставі фабули навчальної ситуації складіть заяву про скоєння домашнього насильства, протокол про адміністративне правопорушення, терміновий заборонний припис, оцінку ризиків.

В залежності від обраної фабули наголосити на:

1. Особливості розгляду заяв і повідомлень громадян, установ та організацій про домашнє насильство.
2. Розгляд заяви або повідомлення про домашнє насильство, де

вбачається кримінальне правопорушення.

3. Розгляд заяви про домашнє насильство, де вбачається адміністративне правопорушення.

4. Розгляд заяви або повідомлення про фізичне насильство.

5. Розгляд заяви або повідомлення про сексуальне насильство.

6. Розгляд заяви або повідомлення про психологічне насильство.

7. Розгляд заяви або повідомлення про економічне насильство.

Контрольні запитання:

1. Які причини Ви встановили, що призвели до вчинення домашнього насильства у даному випадку

2. Чи можна кваліфікувати цю ситуацію як домашнє насильство? Чому?

3. Хто є жертвою насильства? Яким чином це можна встановити?

4. Які види насильства вчиняються по відношенню до жертви?

5. З якою метою застосовуються спеціальні заходи примусу щодо протидії домашньому насильству.

6. Визначте на який термін можливо винести терміновий заборонний припис?

7. В чому полягає різниця між складанням протоколу про адміністративне правопорушення за ст.173-2 КУпАП та терміновим заборонним приписом?

8. Визначте підстави винесення термінового заборонного припису?

9. Яким чином поліцейський процесуально оформлює адміністративне правопорушення, передбачене ст.173-2 КупАП?

10. Визначте, кого необхідно повідомити про факт винесення термінового заборонного припису?

7. ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ ІЗ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ

для перевірки знань з навчальної дисципліни «Запобігання та протидія домашньому насильству».

Варіант 1:

1. *Домашнє насильство це:*

а) будь які умисні дії фізичного, сексуального, психологічного або економічного спрямуванн;

б) діяння (дії або бездіяльності) фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства;

в) суспільно небезпечне (шкідливе) діяння (дія чи бездіяльність) фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, а також погрози вчинення таких діянь;

г) діяння (дії або бездіяльності) фізичного, психологічного, матеріального, морального або економічного спрямування

2. *Які види домашнього насильства визначено в Законі України «Про запобігання та протидію домашнього насильства»?*

а) фізіологічне, психофізичне, психічне, моральне;

б) фізичне, сексуальне, психоемоційне, соціальне;

в) фізичне, сексуальне, психологічне, економічне;

г) фізичне, сексуальне, емоційне, психологічне, соціальне.

3. *Згідно діючого законодавства України постраждалою особою від домашнього насильства є:*

а) особа, яка зазнала домашнього насильства у будь-якій формі і звернулася з заявою до правоохоронних та інших державних органів;

б) особа, яку визнано судом постраждалою від домашнього насильства;

в) особа, яка зазнала домашнього насильства у будь-якій формі;

г) особа, яка зазнала будь-яких актів насильства, що сталися в сім'ї незалежно від того, чи проживає або проживав кривдник у тому самому місці, що й постраждала особа.

4. *Ознаками того, що над особою у сім'ї здійснюється насильство, можуть бути:*

а) вживання алкогольних напоїв та наркотичних засобів;

б) відсутність постійного місця проживання та роботи;

в) відсутність коштів на придбання побутової техніки;

г) депресія, спроби самогубства.

5. *Згідно з Законом України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» фізичне насильство це:*

а) умисне нанесення одним членом сім'ї іншому члену сім'ї побоїв або вчинення інших насильницьких дій, які завдали фізичного болю і не спричинили тілесних ушкоджень;

б) форма домашнього насильства, що включає ляпаси, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання, а також незаконне позбавлення волі, нанесення побоїв, мордування;

в) умисне нанесення одним членом сім'ї іншому члену сім'ї побоїв, тілесних ушкоджень, що може призвести або призвело до смерті постраждалого;

г) умисне нанесення одним членом сім'ї іншому члену сім'ї сильного фізичного болю або фізичного чи морального страждання шляхом нанесення побоїв, мучення або інших дій.

6. Кривдник, що скоює домашнє насильство це:

а) особа, яка досягла 18 років і вчинила домашнє насильство у будь-якій формі;

б) особа, що вчинила домашнє насильство в сім'ї чи в межах місця проживання;

в) особа, яка спільно проживала в сім'ї, але не перебувала у родинних відносинах чи у шлюбі та скоїла домашнє насильство;

г) особа, яка вчинила домашнє насильство у будь-якій формі.

7. Дитина, яка постраждала від домашнього насильства:

а) особа, яка не досягла 18 років та зазнала домашнього насильства у будь-якій формі;

б) особа, яка не досягла 18 років та зазнала домашнього насильства у будь-якій формі або стала свідком (очевидцем) такого насильства;

в) особа, яка не досягла 16 років та зазнала домашнього насильства у будь-якій формі;

г) особа, яка не досягла 18 років та стала свідком (очевидцем) такого насильства.

8. Згідно з Законом України сексуальне насильство це:

а) протиправне посягання одного члена сім'ї на статеву недоторканість іншого члена сім'ї, а також дії сексуального характеру по відношенню до дитини, яка є членом цієї сім'ї;

б) форма домашнього насильства, що включає будь-які діяння сексуального характеру, вчинені стосовно повнолітньої особи без її згоди або стосовно дитини;

в) протиправне задоволення одним членом сім'ї з іншим членом сім'ї статевої пристрасті неприродним способом із застосуванням фізичного насильства, погрози його застосування

г) протиправне примушування одного члена сім'ї до вступу в статевий зв'язок природним або неприродним способом з іншим членом сім'ї, від якого жінка чи дитина матеріально залежні.

9. Прояви психологічного насильства:

а) обмеження у контактах із близькими та друзями, у виборі кола спілкування;

б) примушування спостерігати за статевим актом між іншими людьми ;

в) примус вживати алкогольні або наркотичні речовини чи речовини, що

погіршують здоров'я або можуть призвести до смерті людини;

г) пошкодження, псування особистого майна.

10. Основними причинами домашнього насильства є:

а) нерівність між чоловіками та жінками (гендерна нерівність), перевага у силі та владі, зокрема, економічна перевага чоловіків у сім'ї та суспільстві;

б) психологічні особливості жертви (низька самооцінка, тривожність тощо);

в) замовчування проблем сім'ї та домашнього насильства в сім'ї, зневіра людей у можливості отримати допомогу;

г) усі вищеперераховані відповіді правильні.

11. Згідно з Законом України економічне насильство в сім'ї це:

а) одноосібне прийняття фінансових рішень, створення ситуації, при якій партнер змушений випрошувати гроші і звітувати в будь-яких витратах, приховування доходів;

б) форма домашнього насильства, що включає умисне позбавлення житла, їжі, одягу, іншого майна, коштів чи документів або можливості користуватися ними;

в) умисне позбавлення одним членом сім'ї іншого члена сім'ї житла, їжі, одягу та іншого майна чи коштів, на які постраждалий має передбачене законом право, що може призвести до його смерті, викликати порушення фізичного чи психічного здоров'я;

г) спроба одного дорослого члена сім'ї позбавити іншого можливості розпоряджатися сімейним бюджетом, мати кошти і право розпоряджатися ними на свій розсуд, а також економічний тиск щодо неповнолітніх дітей.

12. Дитина-кривдник – це особа, яка не досягла

а) 18 років та вчинила домашнє насильство у будь-якій формі;

б) 16 років та вчинила домашнє насильство у будь-якій формі;

в) 15 років та вчинила домашнє насильство у будь-якій формі;

г) 14 років та вчинила домашнє насильство у будь-якій формі.

ПЕРЕЛІК КЛЮЧІВ ДО ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

1. – б, 2. – в, 3. – в, 4. – г, 5. – б, 6. – г, 7. – б, 8. – б, 9. – а, 10. – г, 11. – б, 12. – а.

Варіант 2:

1) *Термін взаємного інформування суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидію домашньому насильству про виявлені факти домашнього насильства:*

- а) негайно;
- б) не пізніше однієї доби;
- б) протягом 3 діб;
- в) протягом 5 діб.

2. *Перед виїздом на сімейний конфлікт дільничному офіцеру поліції необхідно:*

а) уточнити у заявника дані про: характер насильства, учасників сімейного конфлікту, їх стан, необхідність надання медичної допомоги тощо;

б) проінформувати органи державної влади і органи самоврядування про факт скоєння насильства в сім'ї і з їх представником виїхати на місце конфлікту;

в) уточнити у заявника дані про судимість особи, що скоює насильство в сім'ї, місце відбування покарання і місце його роботи;

г) зателефонувати сусідам заявника, щоб підтвердили факт скоєння насильства в сім'ї і після чого виїхати на місце конфлікту.

3. *У процесі огляду квартири, де виник сімейний конфлікт, дільничному офіцеру поліції у першу чергу слід звертати увагу на:*

а) наявність місць можливого укриття особи, яка вчинила домашнє насильство, або інших осіб для раптового нападу на працівника поліції;

б) додаткові виходи із приміщення, відкриті вікна (на невисоких поверхах), через які правопорушник може зникнути або позбавитися речових доказів;

в) сліди перебування собак, яких правопорушник може використати для нападу;

г) усі вищеперераховані відповіді правильні.

4. *З метою недопущення конфліктної ситуації на місці сімейного конфлікту дільничний офіцер поліції повинен:*

а) запросити сусідів і в присутності їх провести бесіду із учасниками конфлікту;

б) провести бесіду без упередженого ставлення, критично ставлячись до отриманої інформації від учасників конфлікту;

в) запросити рідних і близьких учасників конфлікту і провести з ними бесіду, виступаючи як сторонній, не підтримуючи жодного із учасників конфлікту;

г) доставити учасників конфлікту до поліцейського відділення, де

з'ясувати причини конфлікту.

5. З метою визначення предметів побуту, за допомогою яких можливе нанесення тілесних ушкоджень дільничному офіцеру поліції або оточуючим слід визначити наявність:

- а) у квартирі зареєстрованої зброї або спортивних знарядь;
- б) у полі зору правопорушника предметів побуту, які об'єктивно можуть використовуватися для нанесення тілесних ушкоджень;
- в) предметів обстановки, які можуть бути пристосовані для опору працівникові поліції;
- г) усі вищеперераховані відповіді правильні.

6. Під час спілкування з правопорушником працівник поліції заборонено:

- а) застосовувати заходи адміністративного примусу відповідно до правових норм та коли існує реальна загроза його життю та здоров'ю;
- б) підвищувати голос під час розмови лише для переконання правопорушника у слушності дій працівника поліції;
- в) провокувати правопорушника на скоєння правопорушення, внаслідок чого спричиняються (або він сам спричиняє собі) пошкодження;
- г) протидіяти спробам правопорушника зменшити відповідальність за створену ситуацію та уникнути покарання.

7. Під час спілкування з правопорушником, що перебуває у нетверезому стані дільничний офіцер поліції повинен:

- а) не реагувати на зачіпки, образи, лайку, погрози, спроби шантажу, підкупу;
- б) запропонувати піти спати, вийти прогулятися, брати обіцянку, що той не буде більше так поводитися;
- в) словами або діями ображати, висміювати особу в нетверезому стані;
- г) усі вищеперераховані відповіді правильні.

8. Допускається адміністративне затримання особи, що скоїла домашнє насильство у випадках:

- а) не реагування на зауваження поліцейського припинити зловживати алкогольними напоями;
- б) припинення адміністративних правопорушень, коли вичерпано інші заходи впливу;
- в) винесення офіційного попередження та постановки особи на профілактичний облік;
- г) винесення термінового заборонного припису.

9. Який з наведених органів (посадових осіб) має право розглядати справи про адміністративні правопорушення, передбачені ст.173-2 КупАП:

- а) адміністративні комісії при виконавчих органах міських рад.
- б) органи Національної поліції.
- в) прокурори місцевої прокуратури.
- г) районні (міські) суди.

10. Термін перебування потерпілої особи від домашнього насильства в центрах медико-соціальної реабілітації жертв насильства в сім'ї:

- а) до 10 діб;
- б) до 30 діб;
- в) до 90 діб;
- г) до 1 року.

11. Відповідальність військовослужбовців та інших осіб, на яких поширюється дія дисциплінарних статутів, за вчинення адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 173-2 КупАП:

- а) кримінальна, адміністративна;
- б) адміністративна; цивільно – правова
- в) дисциплінарна;
- г) кримінальна, адміністративна, цивільно-правова.

12. В центри медико-соціальної реабілітації жертв насильства в сім'ї поміщаються жертви домашнього насильства на підставі рішення:

- а) уповноважених органів Національної поліції;
- б) прокурора;
- в) суду;
- г) медичної комісії центру медико-соціальної реабілітації.

ПЕРЕЛІК КЛЮЧІВ ДО ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

1. – б, 2.– а, 3. – г, 4. – б, 5. – г, 6. – в, 7. – а, 8. – б, 9. – г, 10. – в, 11. – в, 12.- г.

Тестові завдання

Варіант 3:

для перевірки знань з навчальної дисципліни «Запобігання та протидія домашньому насильству».

1. До спеціальних заходів щодо протидії домашньому насильству належать:

- а) офіційне попередження;
- б) захисний припис;
- в) обмежувальний припис стосовно кривдника;
- г) направлення на корекційну програму.

2. Терміновий заборонний припис виноситься:

а) за заявою постраждалої особи;

б) за заявою постраждалої особи, а також за власною ініціативою працівником уповноваженого підрозділу Національної поліції;

в) за власною ініціативою працівником уповноваженого підрозділу Національної поліції;

г) за заявою постраждалої особи, а також за власною ініціативою працівником уповноваженого підрозділу Національної поліції при погодженні з прокурором.

3. Терміновий заборонний припис виноситься строком?

- а) до 5 діб;

- б) до 10 діб;
- в) до 15 діб;
- г) до 30 діб.

4. Дія термінового заборонного припису припиняється у разі:

- а) порушення кримінального провадження стосовно кривдника;
- б) застосування до кривдника судом виправних робіт;
- в) взяття кривдника на профілактичний облік;
- г) застосування до кривдника судом адміністративного стягнення у вигляді адміністративного арешту.

5. Підставою для постановлення кривдника на профілактичний облік є:

- а) закриття кримінального провадження стосовно кривдника у зв'язку з вчиненням ним домашнього насильства;
- б) отримання уповноваженим підрозділом поліції в установленому законом порядку інформації про видачу судом обмежувального припису кривднику;
- в) направлення кривдника на проходження програми для кривдників
- г) повідомлення органів опіки та піклування, служб у справах дітей про факт скоєння домашнього насильства.

6. Якщо при оцінці ризиків на всі запитання отримано відповіді «Без відповіді/Невідомо», поліцейський:

- а) при наявності заяви потерпілої може оцінити ситуацію як таку, що має високий рівень небезпеки;
- б) на свій розсуд може оцінити ситуацію як таку, що має високий рівень небезпеки;
- в) при наявності заяви дітей та осіб похилого віку може оцінити ситуацію як таку, що має високий рівень небезпеки;
- г) на свій розсуд може оцінити ситуацію як таку, що має високий, середній та низький рівень небезпеки.

7. Кривдника може бути направлено на проходження програми для кривдників:

- а) прокуратурою;
- б) поліцейським, який виявив факт вчинення домашнього насильства.
- в) керівником органу поліції при погодженні з прокурором;
- г) судом.

8. Підставами для зняття кривдника з профілактичного обліку є:

- а) відсутність повторних випадків учинення кривдником домашнього насильства впродовж 9 місяців з дня взяття на профілактичний облік;
- б) закінчення строку дії термінового заборонного припису стосовно кривдника;
- в) відкриття кримінального провадження стосовно кривдника у зв'язку з вчиненням ним домашнього насильства чи насильства за ознакою статі
- г) закриття справи про адміністративне правопорушення стосовно кривдника.

9. Строки ведення профілактичного обліку кривдників установлюються:

а) упродовж одного року з дня виявлення останнього факту вчинення домашнього насильства у випадку, коли обмежувальний припис стосовно кривдника судом не виносився;

б) упродовж двох років з дня накладення судом адміністративного стягнення за вчинення домашнього насильства чи насильства за ознакою статі;

в) упродовж одного року після погашення або зняття судимості за кримінальне правопорушення, пов'язане з учиненням домашнього насильства

г) упродовж 1,5 року з дня виявлення останнього факту вчинення домашнього насильства у випадку, коли обмежувальний припис стосовно кривдника судом не виносився.

10. Після проведення оцінки ризиків поліцейський:

а) реєструє форму оцінки ризиків вчинення домашнього насильства в журналі обліку форм оцінки ризиків, що знаходиться у чергового ВП;

б) долучає форму оцінки ризиків вчинення домашнього насильства до матеріалів, зібраних за фактом такого насильства;

в) направляє форму оцінки ризиків вчинення домашнього насильства до керівництва ВП для затвердження і реєстрації в журналі обліку форм оцінки ризиків, що знаходиться в чергового ВП;

г) залишає форма оцінки ризиків вчинення домашнього насильства у себе для звіту перед керівництвом ВП.

ПЕРЕЛІК КЛЮЧІВ ДО ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

1. – в, 2.– б, 3. – б, 4. – г, 5. – б, 6. – б, 7. – г, 8. – г, 9. – а, 10. – б.

8. ДОВІДКОВИЙ МАТЕРІАЛ

Основні нормативні акти:

– Акти міжнародного права:

1. Загальна декларація прав людини. Прийнята і проголошена резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 року. URL :http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_015.

2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод : Міжнародний документ. Рада Європи. 04.11.1950. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004.

– Закони України:

1. Конституція України : Верховна Рада України. Закон України від 28.06.1996 №254к/96. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.

2. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Верховна Рада України. Закон України від 07.12.1984 № 8073-Х. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.

3. Кодекс адміністративного судочинства України : Верховна Рада України. Закон України від 06.07.2005 № 2747. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>.

4. Кримінальний кодекс України: Верховна Рада України. Закон України від 01.04.2001 №2341-III // URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.

5. Про звернення громадян : Верховна Рада України. Закон України від 02.10.1996 № 393/96-ВР // URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-вр>.

6. Про Національну поліцію : Верховна Рада України. Закон України від 02.07.2015 № 580. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.

7. Про Дисциплінарний статут Національної поліції : Верховна Рада України. Закон України від 15.03.2018 № 2337. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2337-19>.

8. Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19>.

9. Постанова Кабінету Міністрів України від 22.08.2018 № 658 «Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/658-2018-%D0%BF>.

10. Постанова Кабінету Міністрів України від 22.08.2018 № 654 «Про затвердження Типового положення про мобільну бригаду соціально-психологічної допомоги особам, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/654-2018-%D0%BF>.

11. Постанова Кабінету Міністрів України від 22.08.2018 № 655 «Про затвердження Типового положення про притулок для осіб, які постраждали від

домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/655-2018-%D0%BF>.

12. Постанова Кабінету Міністрів України від 10.10.2018 № 728-р «Про схвалення Концепції Державної соціальної програми запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі на період до 2023 року». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/728-2018-%D1%80>.

13. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.01.2019 № 43 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/43-2019-%D0%BF>.

14. Постанова Кабінету Міністрів України від 20.03.2019 № 234 «Про затвердження Порядку формування, ведення та доступу до Єдиного державного реєстру випадків домашнього насильства та насильства за ознакою статі» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/234-2019-%D0%BF>.

15. Наказ Міністерства соціальної політики від 01.10.2018 № 1434 «Про затвердження Типової програми для кривдників». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1222-18>.

16. Наказ Міністерства соціальної політики від 11.12.2018 № 1852 «Про утворення Державної установи «Кол-центр Міністерства соціальної політики України з питань протидії торгівлі людьми, запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі та насильству стосовно дітей». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1458-18>.

17. Спільний наказ Міністерства соціальної політики та МВС від 13.03.2019 № 369/180 «Про затвердження Порядку проведення оцінки ризиків вчинення домашнього насильства». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0333-19>.

17. Наказ Міністерства освіти і науки від 22.05.2018 № 509 «Про затвердження Положення про психологічну службу у системі освіти України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0885-18>.

18. Наказ Міністерства освіти і науки від 02.10.2018 № 1047 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо виявлення реагування на випадки домашнього насильства і взаємодії педагогічних працівників із іншими органами та службами». URL: <https://imzo.gov.ua/2018/10/03/nakaz-mon-vid-02-10-2018-1047-pro-zatverdzhennia-metodychnykh-rekomendatsiy-shchodo-vyiavlennia-reahuvannia-na-vypadky-domashn-oho-nasytstva-i-vzaiemodii-pedahohichnykh-pratsivnykiv-iz-inshymu-orhana/>.

19. Наказ Міністерства охорони здоров'я від 01.02.2019 № 278 «Про затвердження Порядку проведення та документування результатів медичного обстеження постраждалих осіб від домашнього насильства або осіб, які ймовірно постраждали від домашнього насильства, та надання їм медичної допомоги». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0262-19>.

20. Спільний наказ Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту та МВС України від 07.09.2009 N 3131/386 «Про затвердження Інструкції щодо порядку взаємодії структурних підрозділів, відповідальних за реалізацію державної політики щодо попередження насильства в сім'ї, служб

у справах дітей, центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді та відповідних підрозділів органів внутрішніх справ з питань здійснення заходів з попередження насильства в сім'ї». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0917-09>.

21. Про затвердження Порядку винесення уповноваженими підрозділами органів Національної поліції України термінового заборонного припису стосовно кривдника : Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 1 серпня 2018 року № 654. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0965-18/#Text> (дата звернення: 15.12.2020).

Посібник:

Протидія домашньому насильству органами Національної поліції: метод. посіб. / С. В. Альошкін, О. В., Даценко, К. Л. Бугайчук, Т. М. Малиновська, К. Ю, Шеремет. Харків: Харк. нац. ун-т внутр. справ. 2019. 93 с.

Інтернет-ресурси:

1. Верховна Рада України. Офіційний веб-портал. URL : <http://rada.gov.ua/>.

2. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України // URL <http://www.kmu.gov.ua/>.

3. Президент України. Офіційне Інтернет представництво. URL : <http://www.president.gov.ua/>.

4. Офіційний Інтернет сайт Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини // URL : <http://www.ombudsman.gov.ua/>.

5. Конституційний Суд України. Офіційний веб-сайт. URL : <http://www.ccu.gov.ua/>.

6. Судова влада України. Офіційний веб-сайт // URL : <https://court.gov.ua>.

7. Єдиний державний реєстр судових рішень. Судова влада України. Офіційний веб-сайт. URL : <http://www.reyestr.court.gov.ua>.

8. Національна поліція. Офіційний веб-сайт. URL : <http://www.npu.gov.ua/uk/>.

9. ПОРЯДОК КОНТРОЛЮ Й ОЦІНКИ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ, КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Аналіз отриманих результатів та основні висновки.

Оцінювання:

- Комунікація.
- Власний психологічний та емоційний контроль.
- Оперування правовою базою, точність кваліфікації дій правопорушників.
- Взаємодія за принципами «Контакт та прикриття».
- Дотримання заходів особистої безпеки.
- Застосування заходів поліцейського примусу.
- Правомірність дій.
- Повнота та юридична грамотність складання матеріалів адміністративної справи.

Під час контрольних педагогічних заходів застосовується система об'єктивної оцінки здобутих компетентностей.

Комплексна перевірка знань курсантів передбачає: усне опитування; оцінку практичних дій в ході проведення рольової гри, перевірка письмових завдань з нарахуванням балів за шкалою « ≤5 ».

**Критерії оцінювання
курсантів під час проведення квесту**

	Пояснення
5	Теоретичні питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; на високому рівні сформовані необхідні практичні навички та вміння з адміністративного права та процесу; всі навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані в повному обсязі. Під час заняття продемонстрована стабільна активність та ініціативність. Відповіді на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань ґрунтується на глибокому знанні чинного адміністративного права та адміністративного процесу.
4	Теоретичні питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички та вміння з адміністративного права та процесу; всі передбачені планом заняття навчальні завдання виконані в повному обсязі з неістотними неточностями . Під час заняття продемонстрована ініціативність. Відповіді на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань переважно ґрунтуються на знанні чинного адміністративного законодавства.
3	Теоретичні питання, винесені на розгляд, у цілому засвоєні ; практичні навички та вміння з адміністративного права та процесу мають поверхневий характер , потребують подальшого напрацювання та закріплення; навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані , деякі види завдань виконані з помилками .
2	Теоретичні питання, винесені на розгляд, засвоєні частково , прогалини у знаннях не носять істотного характеру ; практичні навички та вміння з адміністративного права та процесу сформовані недостатньо ; більшість навчальних завдань виконано , деякі з виконаних завдань містять істотні помилки , які потребують подальшого усунення.
1	Курсант не готовий до заняття , з труднощами виконує завдання, невпевнено відтворює терміни і поняття, що розглядалися під час заняття, допускає змістовні помилки , не володіє відповідними вміннями і навичками, необхідними для розв'язання професійних завдань з адміністративного права та процесу.
0	Відсутність на занятті

Для нотаток

Навчальне видання

**Юнін Олександр Сергійович
Собакарь Андрій Олексійович
Рижкова Світлана Анатоліївна
Опацький Роман Миколайович**

**ВИКОРИСТАННЯ НАВЧАЛЬНО-ТРЕНУВАЛЬНОГО ПОЛІГОНУ
ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ**

Методичні рекомендації

Редактор, оригінал-макет, дизайн –
А. В. Самотуга, С. В. Лобань

Підписано до друку 15.11.2023. Формат 60x84/16. Папір офсетний. Гарнітура – Times.
Обл.-вид. арк. 2,5. Ум. друк. арк. 2,33.

Надруковано у Дніпровському державному університеті внутрішніх справ
49005, м. Дніпро, просп. Гагаріна, 26, rvv_vonr@dduvs.in.ua
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 6054 від 28.02.2018